

Duurzaamheidsprogramma 2013

Inclusief voortgang uitvoering Duurzaamheidsprogramma 2012

gemeente Noordoostpolder

INHOUD

1 INLEIDING	4
1.1 Algemeen	4
1.2 Opbouw	4
2 DEEL A: MILIEUPROGRAMMA 2013	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Afvalinzameling	5
2.3 Inzameling afvalwater	5
2.4 Vergunningverlening	6
2.5 Geluid	7
2.6 Bodem	8
2.7 Milieuhandhaving	9
2.8 Externe Veiligheid	10
3 DEEL B: UITVOERING DUURZAAMHEIDSPAN	11
3.1 Inleiding	11
3.2 SLOK projecten	11
3.3 Activiteiten voortvloeiend uit duurzaamheidsplan	13
3.4 Monitoring	24
4 ACTIVITEITEN	25
5 MIDDELEN	27
5.1 Inleiding	27
5.2 Financiën	27
5.3 Capaciteit	27

1 INLEIDING

1.1

ALGEMEEN

Voor u ligt het duurzaamheidsprogramma van de gemeente Noordoostpolder voor 2013. Dit duurzaamheidsprogramma bestaat uit twee delen.

Het eerste deel vormt het milieuprogramma 2013. Dit deel beschrijft op welke wijze de gemeente haar wettelijke milieutaken uitvoert. De gemeenteraad voldoet daarmee aan artikel 4.20 van de Wet milieubeheer (Wm) op grond waarvan de raad jaarlijks een milieuprogramma moet vaststellen. Ook vervult dit hoofdstuk de rol van milieujaarverslag door terug te blikken op de uitvoering van milieutaken in 2012.

Deel twee beschrijft de voortgang van de uitvoering van het gemeentelijk duurzaamheidsplan 2012- 2015. Dit duurzaamheidsplan stelde de gemeenteraad in mei 2012 vast en beschrijft de kaders van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid.

1.2

OPBOUW

Het Duurzaamheidsprogramma 2013 is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2, deel A gaat in op welke wijze de wettelijke milieutaken in 2012 zijn uitgevoerd en in 2013 worden uitgevoerd.
- In hoofdstuk 3, Deel B komt de uitvoering van het duurzaamheidsplan aan de orde.
- Hoofdstuk 4 bestaat uit een totaaloverzicht van de verschillende activiteiten en de voortgang van die activiteiten.
- Hoofdstuk 5 tenslotte gaat in op de financiële en capacitaire gevolgen van de uitvoering van deze activiteiten.

2 DEEL A: MILIEUPROGRAMMA 2013

2.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen de uitvoering van de wettelijke taken die de gemeente op grond van de milieuwetgeving moet uitvoeren. Het gaat in op de uitvoering die in 2012 heeft plaatsgevonden en wat in 2013 zal plaatsvinden.

2.2 AFVALINZAMELING

De gemeente heeft de plicht om huishoudelijk afval in te zamelen, maar de vrijheid om te kiezen hoe zij dat doet, en welke ambities zij daarbij hanteert. De gemeenteraad heeft zijn ambities voor het beheer van huishoudelijk afval vastgelegd in het Afvalbeleidsplan 2011-2021. Het Afvalbeleidsplan vormt het beleidskader dat de raad aan het college meegeeft voor (besluiten over) de uitvoering van het afvalbeheer. De dagelijkse uitvoering van het afvalbeheer ligt bij meerdere partijen, waaronder met name HVCinzameling.

Activiteiten 2012

2012 was het eerste jaar waarin het Afvalbeleidsplan en de nieuwe overeenkomst met HVCinzameling werden uitgevoerd. Het accent lag in dit eerste jaar op implementatie van het plan. Zo zijn de regels (Afvalstoffenverordening met uitvoeringsbesluit) aangepast aan het nieuwe beleid.

Verder is in 2012 een oplossing gezocht voor de afzet van oud papier en glas, na het faillissement van de coöperatieve vereniging VAOP.

Activiteiten 2013

2013 zal in het teken staan van de verdere uitrol van de kansen en mogelijkheden voor de inzameling van herbruikbaar afval. Het gaat daarbij om zorgvuldig samenspel tussen voorbereiding, communicatie, besluitvorming en uitvoering.

2.3 INZAMELING AFVALWATER

Op grond van de Waterwet draagt de gemeente zorg voor zowel het stedelijk afvalwater als voor het verwerken van overtollig regenwater en de aanpak van ondiepe grondwaterproblemen in het stedelijk gebied. Op 28 juni 2012 is het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) voor de planperiode 2012-2016 door de gemeenteraad vastgesteld. In het

nieuwe vGRP is formeel beleid vastgesteld voor alle voornoemde gemeentelijke watertaken.

Het speerpunt "duurzaamheid" maakt onderdeel uit van het vGRP. In de nieuwe planperiode worden mogelijkheden onderzocht, bijvoorbeeld het benutten van innovatie, om de doelen te kunnen realiseren uit Duurzaamheidsplan 2012-2015.

In 2011 is de gemengde riolering in het woongebied begrensd door de Meldestraat, Espelerlaan, Moerasandijviestraat en Espelervaart vervangen door een gescheiden stelsel. Hiermee is voor een groot deel van de oude woonkern in Emmeloord een verbinding gerealiseerd voor het afvoeren van het relatief schone regenwater naar het oppervlaktewater van de Espelervaart. Inmiddels worden deze rioleringswerkzaamheden voortgezet voor het woongebied omsloten door de Moerasandijviestraat, Espelerlaan, Korte Dreef, Harmen Visserplein en Espelervaart.

Nog dit jaar wordt de totale revitalisering van Emmeloord Centrum-oost begrensd door de Hendric Stevin-, Sport-, Bumalaan en de Van Diggelenstraat aanbesteed. De uitvoering van de hiervoor voorgenomen werkzaamheden bestaat ook voor een groot deel uit het vervangen van de bestaande gemengde riolering door een gescheiden stelsel. Resultaten van het ontvlechten van het gemengde stelsel is dat de vuilemissie op het ontvangend oppervlakte en de frequentie waarin dit voorkomt wordt teruggedrongen. Daarnaast kan de energievraag nodig voor het transport van het afvoeren van afvalwater vanaf het hoofdgemaal aan de Hannie Schaftweg naar Tollebeek worden verminderd.

Tijdens de herinrichting van de Baan in Ens in het voorjaar van 2012 is gebruik gemaakt van het zogenoemd "werk met werk" maken. De Baan heeft een volledige facelift ondergaan, waarbij het af te voeren regenwater niet meer op het gemengde rioleringsstelsel is aangesloten, maar een afzonderlijke leiding is aangelegd om het schone regenwater direct te kunnen afvoeren vanaf het plein naar de Ensertocht. Met het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt uitvoering gegeven aan het samen met het waterschap Zuiderzeeland ondertekend Afvalwaterakkoord.

2.4

VERGUNNINGVERLENING

In de gemeente Noordoostpolder bevinden zich bijna 2.400 inrichtingen, die volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit omgevingsrecht (Bor) en/of het Besluit algemene bepalingen voor inrichtingen (Barim) vergunning- en/of meldingsplichtig zijn voor het onderdeel milieu.

Naast het afhandelen van vergunningen en meldingen moet het college van burgemeester en wethouders (als bevoegd gezag) er bij deze inrichtingen op toezien, dat de van toepassing zijnde wet- en milieuregelgeving wordt nageleefd en zo nodig handhavend optreden.

Inrichtingenbestand	2011	2012
Vergunningplichtig (niet vallend onder Barim, zijnde IPPC-inrichtingen)	11	11
Vergunning- en meldingsplichtig (Barim type C)	200	193
Meldingsplichtig, Barim type C (Besluit landbouw milieubeheer, Besluit mestbassins milieubeheer, Besluit glastuinbouw)	1176	1186
Meldingsplichtig, Barim type B	808	809
Niet vergunning- en niet meldingsplichtig (Barim type A)	190	194
Totaal	2385	2393

Tabel 1: Overzicht aantallen inrichtingen, vergunningen en meldingen (Peildatum 15/09/11 versus 05/09/2012)

Actualisering van vergunningen heeft in 2012 nauwelijks plaatsgevonden. Reden daarvan is dat naar verwachting op 1 januari 2013 de derde tranche van het project "tweede fase modernisering algemene regels" in werking treedt, met als gevolg dat nog meer vergunningplichtige inrichtingen onder de meldingsregeling komen te vallen. Naar schatting zullen minder dan 100 vergunningplichtige inrichtingen overblijven.

Op genoemde datum zal de omgevingsdienst een feit zijn, die de aanvragen om Wabo-vergunningen (omgevingsvergunningen) die betrekking hebben op milieu gaat afhandelen.

Het aantal besluiten op maatwerkvoorschriftenprocedures bedraagt 3. Dit is verdisconteerd in de tabel 'verleende vergunningen'.

Tabel 2: Verleende vergunningen en meldingen

Verleende milieuvergunningen en afgehandelde milieumeldingen	2011 (peildatum 15/09/11)	2011 (van 16/09 t/m 31/12/11)	2012 (Peildatum 05/09/12)
Vergunningen (op aanvraag en ambtshalve)	23	10	19
Meldingen ex art. 8.40/8.44 Wm	116	17	101
Totaal	139	27	120

Termijnoverschrijdingen

In 2012 zijn geen overschrijdingen geconstateerd van de wettelijke termijnen voor het afhandelen van vergunningen of meldingen.

2.5

GELUID

De conceptnota Geluid, onderdeel Industrielawaai gemeente Noordoostpolder (nota Geluid) is begin 2011 naar aanleiding van wet- en regelgeving geactualiseerd en in september 2011 door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor monitoring van de geluidrichtwaarden worden in 2012 en 2013 controlemetingen verricht. Eind 2013 wordt het beleid geëvalueerd. Een nota 'geluidbeleid bij evenementen' wordt in de eerste helft van 2013 ter bestuurlijke vaststelling aangeboden.

2.6

BODEM

Bodeminformatiesysteem

In het bodeminformatie-systeem Nazca-i bodem worden alle bodemonderzoeken die bij de gemeente binnenkomen (in het kader van bouwaanvragen, transacties, bestemmingswijzigingen, e.d.) ingevoerd.

Bodembeleid/bodemkwaliteitskaart

Gemeente Noordoostpolder heeft voor haar stedelijk gebied een bodemkwaliteitskaart en bodembeheerplan vastgesteld. In de eerste helft van 2011 is de bodemkwaliteitskaart geactualiseerd. Om goed gebruik te maken van het Besluit Bodemkwaliteit is een bodemfunctiekaart (wonen, industrie, achtergrondwaarden) opgesteld. De bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaarten zijn in 2012 door college en raad vastgesteld.

In 2013 zal een deel van de kaart geactualiseerd moeten worden. Met deze actualisatie zal de bodemkwaliteitskaart een geldigheidstermijn van 5 jaar krijgen. Een deel van de kosten (€5.000) komt ten laste van dit duurzaamheidsprogramma.

Impuls Lokaal Bodembeheer

De gemeente Noordoostpolder heeft voor ondersteuning bij het ontwikkelen van lokaal of regionaal (water)bodembeleid in de periode 2009 tot en met 2011 gebruik van de regeling Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB). Het Rijk had hiervoor tot en met 2011 een budget voor ondersteuning van gemeenten en provincies door een adviesbureau beschikbaar gesteld.

Concreet is in het kader van ILB ondersteuning geboden bij het opstellen van de nota bodembeheer, (regionale) handhaving van het Besluit en advies met betrekking tot voorlichting en communicatie. Het hele traject (oriëntatiefase, inventarisatiefase, ontwikkelingsfase en vaststellingsfase) is in 2011 afgerond. De nota Bodembeheer is in 2012 door het college en de raad vastgesteld.

Bodemsaneringen

Bij bodemverontreinigingen waar de gemeente Noordoostpolder bevoegd gezag is in het kader van de Wet bodembescherming, worden saneringen zodanig uitgevoerd dat de kwaliteit van de bodem weer voldoet aan de gebiedseigen bodemkwaliteit.

Beursstraat

Ter plaatse van de bioscoop is een bodemverontreiniging aanwezig. Het grondwater is plaatselijk sterk verontreinigd met vluchtige chloorkoolwaterstoffen. Naar aanleiding van de verkregen resultaten van verschillende monitoringsronden zal in 2012 in overleg met de provincie (bevoegd gezag) het eventuele vervolg van de sanering worden bepaald.

Breestraat 42

Ter plaatse van de directe omgeving van de Breestraat 42 is een verontreiniging met minerale olie en vluchtige aromaten aanwezig. Als onderdeel van een monitoringsprogramma, dat door de provincie is opgelegd, zijn in december 2010 uit een aantal peilbuizen grondwatermonsters genomen en geanalyseerd op minerale olie en

vluchtige aromaten. In 2012 zal met de provincie kortgesloten worden of de monitoring beëindigd kan worden of dat er een vervolg op de monitoring moet komen.

Nieuwe verontreinigingen

Binnen de gemeente is een aantal gevallen van bodemverontreiniging bekend waar door de provincie nog geen beschikking is genomen op ernst en spoedeisendheid van het geval van bodemverontreiniging. Ter plaatse van een aantal van deze gevallen strekt de verontreiniging zich uit op grond van de gemeente. De gemeente zal in overleg treden met de eigenaren van de percelen en de gemeente hoe deze locaties met bodemverontreiniging en de verontreiniging op gemeentegrond aangepakt moeten worden.

2.7

MILIEUHANDHAVING

Integraal handhavingsuitvoeringsprogramma 2013

Het integraal handhavingsuitvoeringsprogramma 2013 beschrijft op welke wijze de gemeente Noordoostpolder uitvoering geeft aan handhaving van (milieu)regelgeving in 2013. Korthedshalve wordt daarom naar dat programma verwezen voor de uitvoering van de milieuhandhaving.

De ingezette trend, van branchegerichte naar activiteitgerichte controles, wordt voortgezet. Wat verandert is dat per 1 januari 2013 de Milieusamenwerking Flevoland wordt opgeheven. Vanaf die datum gaat de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV) van start. De OFGV verzorgt dan het toezicht en de handhaving van milieu-inrichtingen in Noordoostpolder (en de rest van Flevoland en de Gooi- & Vechtstreek). In 2012 zijn 214 controles uitgevoerd. Er zijn 68 hercontroles, predwangsom of dwangsomcontroles uitgevoerd. Zes keer is een last onder dwangsom opgelegd.

In 2010 en 2011 is een start gemaakt met de monitoring van het naleefgedrag. De resultaten hiervan leveren input voor de risicoanalyses, maar zijn ook belangrijk om gerichte communicatie te bevorderen. Veel overtredingen hebben betrekking op de opslag van gevaarlijke stoffen, propaantanks, en het uitbreiden en wijzigen van een inrichting zonder melding of vergunningaanvraag. Veel meer gedetailleerde informatie over de milieuhandhaving en monitoring is te vinden in het Handhavingsjaarverslag 2011. Door de inzet van allroundtoezichthouders met BOA-bevoegdheid en preventiemedewerkers kan meer aandacht voor milieuovertredingen buiten inrichtingen (openbare ruimte) gegeven worden. Sinds eind 2011 heeft de gemeente de mogelijkheid de Bestuurlijke strafbeschikking toe te passen. Eind 2011 zijn de eerste ervaringen hiermee opgedaan. In 2012 is 148 keer (peildatum 28 augustus) een strafbeschikking opgelegd wegens het onjuist aanbieden van afvalstoffen of illegale afvaldump. Deze aanpak zal in 2013 worden gecontinueerd.

Communicatie

Om naleving van milieuregelgeving te bevorderen zal ook vanaf 2012 preventieve handhaving structureel als instrument ingezet worden.

Klachtenafhandeling

Net als in voorgaande jaren verwacht cluster handhaving tussen de 30 en 40 milieuklachten af te handelen. In de meeste gevallen handelt cluster handhaving deze klachten zelf af. Desnoods kan in bepaalde gevallen de Milieusamenwerking Flevoland en vanaf 1 januari 2013 de OFGV ingezet worden.

Integraal handhavingsbeleid

In 2011 is een integraal handhavingsbeleidsplan vastgesteld. Dit plan vormt een concreet en praktisch basisdocument waarmee de komende jaren stapsgewijs integraal toezicht en handhaving geprofessionaliseerd kan worden. Het plan richt zich op het vastleggen van de kaders waarmee wordt gewerkt.

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en vechtstreek

De provincies Flevoland, Noord-Holland, de Flevolandse gemeenten plus de gemeenten uit de Gooi en Vechtstreek hebben op 11 juni 2012 de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) opgericht. Daarmee volgen de partijen de landelijke lijn om de kwaliteit van de uitvoering van milieuvergunning, milieutoezicht en handhaving te verhogen. Dat gebeurt door medewerkers van vergunningverlening en milieuhandhavers van de zeventien deelnemers onder één dak te huisvesten. Daardoor wordt de dienstverlening op het gebied van milieu aan zowel bedrijfsleven als burgers makkelijker. Ook krijgen zo alle bedrijven in het gebied een gelijke behandeling en gelijke kansen op ontwikkeling. Op 1 januari 2013 gaat de OFGV van start.

2.8

EXTERNE VEILIGHEID

Noordoostpolder heeft momenteel 17 EV-relevante inrichtingen. Voor Noordoostpolder is er nog geen situatie geweest, waarbij er sprake was van een groepsrisico en waarvoor het bevoegd gezag een verantwoordingsplicht heeft.

De relevante inrichtingen zijn opgenomen in het digitale Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen. Cluster vergunningen zorgt voor het beheer en actualisatie van het register aan de hand van de milieuvergunningen.

Ook in 2012 is mede vorm gegeven aan de voorbereiding op het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid III en het delen van deze kennis in de organisatie met clusters die te maken hebben met het uitvoeringsprogramma. Ook zal door zelf-monitoring worden vastgesteld of externe veiligheid voldoende geborgd is in de organisatie.

3

Deel B: Uitvoering duurzaamheidsplan

3.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de nog niet afgeronde SLOK projecten en actiepunten in het kader van het duurzaamheidsplan. Bij deze actiepunten zijn per onderwerp in een blauw kader de bijhorende ambities en doelstellingen uit het duurzaamheidsplan opgenomen.

3.2 SLOK PROJECTEN

De gemeente Noordoostpolder heeft eind 2008 11 projecten aangemeld voor subsidie vanuit de SLOK-regeling. SLOK staat voor Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven. De projecten kennen een 50% co-financiering voor inzet derden en eigen uren. Met deze projecten wordt een bijdrage geleverd aan de toenmalige kabinetsdoelstellingen:

- 2% energiebesparing per jaar
- 20% duurzame energie in 2020
- 30% reductie van broeikasgassen in 2020.

De projecten variëren in looptijd van 1 tot 4 jaar. De meeste projecten (9) zijn inmiddels afgerond, 1 in uitvoering en 1 is gestart op de Dag van de Duurzaamheid (10 oktober).

Hierna volgt een beschrijving van de nog in uitvoering zijnde SLOK projecten¹.

Project Bewustwording energiebesparing en duurzame energie eigen medewerkers

Doelstelling van dit project is tweeledig:

1. energie besparen door medewerkers bewust te maken van de invloed van hun gedrag op het energieverbruik en de projecten
2. signaleren van kansen door medewerkers.

Voorbeelden van activiteiten:

- inrichten ideeënbus
- tentoonstelling in de hal van het gemeentehuis
- het uitdragen richting medewerkers van technische maatregelen
- energiebesparingswedstrijd (tussen clusters)

¹ In september 2012 is de raadscommissie WO door middel van een memo op de hoogte gebracht van de resultaten van de 9 afgeronde projecten.

- energietentoonstelling.

Gekozen is voor een energiebesparingswedstrijd tussen teams van medewerkers van gemeenten (Klimaatverbond Energy battle). De wedstrijd startte op 10 oktober 2012 (dag van de duurzaamheid) en eindigt op 8 februari 2013 (warme truiendag).

Project Verminderen CO₂ uitstoot door autogebruik

Dit project heeft tot doel om bewoners en bedrijven te stimuleren het autogebruik te verminderen en te komen tot een besparing en/of verduurzaming van brandstoffenverbruik met 1% per jaar. Met de uitvoering van het project is in 2011 gestart door het opstellen van een Plan van Aanpak waarin specifieke kansrijke maatregelen voor de gemeente worden geïnventariseerd en voorzien van een financiële onderbouwing en stappenplan voor de uitvoering ervan. Uitkomsten van dit project worden betrokken bij het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan en de eind 2012 te verschijnen visie Duurzame Mobiliteit. Deze laatste wordt eind 2012 ter besluitvorming aangeboden.

3.3

ACTIVITEITEN VOORTVLOEIEND UIT DUURZAAMHEIDSPLAN

DUURZAAM WONEN EN LEVEN

A. Duurzame samenleving

- A1 Voorlichting en Natuur- en MilieuEducatie projecten (NME) zorgen voor toename van kennis bij inwoners en bezoekers van Noordoostpolder over milieu, natuur en landschap in de gemeente Noordoostpolder. Zij zijn bekend met thema's als duurzame consumptie, energie- en klimaatneutraliteit en weten voor welke opgave de gemeente staat om dit te bereiken. Daarnaast kennen zij de (financiële) voordelen van het terugdringen van energiegebruik en meer inzet van duurzame energie.
- A2 Vanuit burgers- of overige stakeholders zijn tenminste 10 duurzame initiatieven genomen.
- A3 Er is concrete invulling gegeven aan de Millenniumdoelstellingen.
- A4 De gemeente heeft de status van Fair Trade gemeente.
- A5 Duurzaamheid heeft de voortdurende aandacht van het gemeentebestuur. De relevante gemeentelijke plannen bevatten daartoe een duurzaamheidsparagraaf, die de duurzaamheidsimpact van het betreffende plan beschrijft.

Actiepunten

A1.1 Bewustwordingsprojecten (NME/Communicatie over duurzaamheid).

De Stichting NME Noordoostpolder heeft hierin in 2012 een uitvoerende rol in vervuld door bijvoorbeeld het leskistenprogramma voor de gemeente uit te voeren. Voor het schooljaar 2012-2013 doet zij dit wederom. Ook in het kader van het gemeentelijk klimaatbeleid heeft zij activiteiten uitgevoerd, ondermeer een basisschoolproject windenergie.

A1.2 Instellen van een digitaal energieloket waar inwoners en bedrijven van Noordoostpolder informatie kunnen vinden over energiebesparing, duurzame energie, financieringsregelingen etc.

Eind dit jaar worden de werkzaamheden opgestart om een energieloket in te richten. Gedacht hierbij wordt aan een website zoals deze bijvoorbeeld ook door de gemeente Assen wordt gebruikt.

A1.3 Opstellen van een duurzaamheidskrant.

Deze krant wordt verspreid onder huishoudens in Noordoostpolder, en bevat allerlei informatie over duurzaamheid en energiebesparing.

A2.1 Opstarten van een website over duurzaamheid.

Naast algemene informatie over de mogelijkheden van een 'duurzaam leven' moet de website lokale duurzaamheidsinformatie gaan bieden en een platform gaan

vormen voor lokale duurzame initiatieven. Dit lokale deel moet gevuld gaan worden door (milieu- en duurzaamheids) groepen uit Noordoostpolder.

Overleg met mogelijke partijen die een dergelijke website kunnen opzetten heeft plaatsgevonden, en opdrachtverstrekking zal naar verwachting dit jaar nog plaatsvinden.

A 2.2 Toetsingskader opstellen voor de ruimtelijke inpassing van duurzame initiatieven.

Momenteel wordt uitgezocht welke beleidsmatige ruimte de gemeente wil bieden voor duurzame energieopwekking. De uitkomsten ervan vormen inbreng voor de nieuwe structuurvisie en het bestemmingsplan voor het landelijk gebied. Het betreft onder andere initiatieven voor grootschalige toepassing van zonnepanelen, biogasinstallaties en geothermische installaties.

A3.1 Uitvoeren van (communicatie)activiteiten samen met lokale partijen om invulling te geven aan de Millenniumdoelstellingen en draagvlak hiervoor te krijgen.

In 2012 zet het Millennium Platform Noordoostpolder zich hoofdzakelijk in om voor de gemeente Noordoostpolder de status van Fair Trade gemeente te behalen (zie hierna).

De activiteiten voor 2013 zijn op dit moment nog niet duidelijk. Deels zullen deze naar verwachting te maken hebben met activiteiten om de status Fair Trade gemeente te bevestigen (zie hierna).

A4.1 Acties uitvoeren om in 2012 de status Fair Trade gemeente te verwerven.

De gemeenteraad heeft met brede steun een motie aangenomen om Fair Trade gemeente te worden.

Een lokale werkgroep met mensen uit verschillende werkerreinen, waaronder het lokale Millennium Platform, coördineert het proces om de status van Fair Trade gemeente te behalen.

De gemeente ondersteunt en faciliteert de werkgroep. De campagne is gestart met een Fair Trade diner waarbij het maatschappelijk middenveld goed vertegenwoordigd was.

In september is door het lokale bedrijfsleven een Markt voor de Toekomst georganiseerd, waarin Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, één van de criteria van Fair Trade, centraal stond.

Naar verwachting worden begin 2013 de resultaten van de lokale werkgroep Noordoostpolder aangeboden aan de landelijke jury. Bij een positieve beoordeling bereikt gemeente Noordoostpolder hiermee de status van Fair Trade gemeente. Elk jaar moet de titel bevestigd worden. Dit betekent dat nog steeds aan de criteria voldaan moet worden. Daarnaast wordt aangegeven wat de uitdagingen en activiteiten voor het komende jaar worden.

A5.1 Zie actiepunt J2.1

B. Woningen

- B1 Bij stedenbouwkundige plannen en herstructurering is aan de hand van een instrument als GPR Stedenbouw een ambitie bepaald. Bij deze ambitie wordt uitgegaan van een actief, voorlopend niveau.
- B2 Stimuleren dat de energieprestatie van bestaande woningen tenminste wordt verhoogd naar label B (of minimaal twee labelstappen).
- B3 Voor nieuwbouw wordt als uitgangspunt een totaal GPR score van minimaal 7,5 gehanteerd.
- B4 Minstens één voorbeeld van een woningbouwproject, bij voorkeur op passiefhuisniveau, is gerealiseerd.
- B5 Minstens 10 % van de burgers heeft kennis van de financiële ondersteuningsmogelijkheden voor verduurzaming van de eigen woning.

Actiepunten

B1.1 Implementatie van een instrument voor communicatie over- en aansturing op duurzaamheid van stedenbouwkundige plannen.

Mogelijke instrumenten zijn DPL of GPR stedenbouw. De focus zal in 2012 daarbij liggen op herstructurering.

De werkzaamheden hiervoor moeten nog worden opgestart. Deze vinden waarschijnlijk eind 2012 begin 2013 plaats.

B2.1 Uitvoeren van de subsidieregeling voor zonneboilers en zonnepanelen. Financiering van de regeling vindt plaats uit het bedrag van € 75.000,- dat in 2011 was gereserveerd voor een duurzaamheidsfonds.

De subsidieregeling is succesvol. Het budget is in zijn geheel gereserveerd voor –zoals het er nu naar uitziet- bijna 150 huishoudens, die in de gemeente zonnepanelen en/of zonneboilers hebben en nog zullen plaatsen.

De subsidie heeft bij benadering geresulteerd in een investering door deze huishoudens van 900.000 euro, waarvan 300.000 terecht is gekomen bij het lokale bedrijfsleven (stand van zaken op 2 oktober 2012).

In een nog te verschijnen tussenevaluatie wordt uitvoeriger ingegaan op de bereikte resultaten.

2013

De prijs van zonnepanelen is de afgelopen jaren flink gedaald, zodat het inmiddels zonder subsidie rendabel is zonnepanelen te plaatsen. Er komt daarom in 2013 geen nieuwe subsidieregeling.

Wel schaft de gemeente een grafische rekentool aan. Daarmee kunnen inwoners en bedrijven van Noordoostpolder op een website in één oogopslag zien of het dak van hun gebouw geschikt is voor zonne-energie en welke opbrengsten te verwachten zijn.

B2.2 In het kader van de op te stellen woonvisie en prestatieafspraken met Mercatus wordt invulling van het thema duurzaamheid nader uitgewerkt.

In de woonvisie en vooral het bijbehorende actieplan wordt duurzaamheid verder uitgewerkt in een aantal concrete acties. Zo spreekt het concept-actieplan bijvoorbeeld over een duurzaamheidslening (zie ook B2.3), voorlichting over energiebesparing en een energiecoalitie, waarbij we samen met partners zoeken naar mogelijkheden om inwoners van Noordoostpolder te helpen bij een energieslag.

B2.3 De haalbaarheid en risico's in kaart brengen van het instellen van een duurzaamheidslening.

Dit is een financiële regeling waarmee eigenaren van oudere woningen tegen gunstige voorwaarden een lening kunnen afsluiten voor het treffen van energiebesparende maatregelen aan de woning. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de ervaring van de bijna 50 gemeenten die inmiddels al een regeling voor een duurzaamheidslening hebben. Afhankelijk van de uitkomsten wordt een duurzaamheidslening ingesteld. Advisering hierover zal plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2013.

B3.1 Implementatie van GPR gebouw in organisatie en beleid.

Zie B1.1.

B4.1 Uitschrijven van een prijsvraag voor marktpartijen voor de ontwikkeling van een aantal woningen op passiefhuisniveau.

Er is een prijsvraag ontwikkeld. Tot nu toe hebben zich echter nog geen bouwprojecten aangediend die aan de hand van deze prijsvraag ingevuld kunnen worden.

B5.1 Uitvoeren communicatieactiviteiten gericht op energiebesparing en toepassing duurzame energie in (bestaande) woningbouw.

In 2012 is dit actiepunt ingevuld door het organiseren van een duurzaamheidsmarkt in het gemeentehuis. Met 30 standhouders bestaande uit in hoofdzaak lokale bedrijven en instellingen en ruim 200 bezoekers is deze markt succesvol verlopen. In 2013 zal een soortgelijke markt weer worden georganiseerd.

Communicatie vindt verder plaats via het onder A1.2 genoemd energieloket.

C. Huishoudelijk afval

- C1 De duurzame ambities uit het Afvalbeleidsplan zijn bekend in de organisatie en worden betrokken bij alle relevante besluiten over de uitvoering van het afvalbeheer.
- C2 De afvalstoffenverordening is geactualiseerd om de uitvoering van het Afvalbeleidsplan zo effectief mogelijk te maken.

Actiepunten

C1.1 Het afvalbeleidsplan wordt betrokken bij collegebesluiten over de uitvoering van het afvalbeheer.

Zie uitvoering c2.1

C2.1 In 2012 wordt de afvalstoffenverordening geactualiseerd.

De afvalstoffenverordening is geactualiseerd. Hierbij zijn de regels in lijn gebracht met het Afvalbeleidsplan.

D. (Afval)water

- D1 In de planperiode van het vGRP Noordoostpolder 2012-2016 worden kansen benut om voor zowel voor bestaande gemeentelijke rioleringsstelsels als bij nieuwe planontwikkelingen rekening te houden met de trits "schoonhouden-scheiden-zuiveren".

Actiepunten

D1.1 Voorlichtingsactiviteiten om burgers en bedrijven aan te zetten tot rationeler en zuiniger gebruik van water.

De Stichting NME Noordoostpolder heeft in september 2012 het project Zuinig gebruik water uitgevoerd. In het kader van dit project heeft voorlichting plaatsgevonden aan inwoners en bedrijven over noodzaak en mogelijkheden van zuinig gebruik van water.

E. Groen

- E1 Er is een pilot uitgevoerd met beheer van openbaar groen door groepen bewoners, in samenwerking met de dorpsverenigingen.
- E2 De inwoners van Noordoostpolder hebben kennis van de noodzaak en meerwaarde van groen(beheer) in de wijk.

Actiepunten

E1.1 In 2012 wordt de pilot voor groenbeheer door dorpsverenigingen/wijkplatforms voortgezet en afgerond. Deze pilot is onderdeel van het omvormingsproject (plantsoenen met struiken worden gras). De dorpsvereniging/het wijkplatform mag kiezen tussen zelf onderhoud uitvoeren of omvorming van de plantsoen.

De pilot is afgerond, de uitkomsten van de evaluatie waren op het moment van opstellen van dit programma nog niet bekend.

- E2.1 Tijdens bewonersavonden wordt regelmatig aandacht besteed aan het groenonderhoud en worden de achtergronden toegelicht. Ook wordt de reden van groenonderhoud aan bewoners uitgelegd in brieven en publicaties die regelmatig plaatsvinden om werkzaamheden aan te kondigen.**
Dit betreft een doorlopende activiteit.

DUURZAAM WERKEN

F. Duurzaam en verantwoord ondernemen

- F1 Bedrijven hebben voldoende kennis en informatie om hun eigen afweging te maken om maatregelen te nemen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, energiebesparing, duurzame energie, duurzaam inkopen, duurzame mobiliteit, duurzaam bouwen enzovoort.
- F2 De wijze waarop het potentieel voor duurzame energie in Noordoostpolder kan worden ontsloten is in beeld gebracht en marktpartijen zijn benaderd. Zo mogelijk is gestart met het daadwerkelijk ontsluiten van kansrijke mogelijkheden.

Actiepunten

F1.1 Uitvoeren van communicatieactiviteiten om mogelijkheden duurzaam ondernemen en energiebesparing/duurzame energie onder de aandacht te brengen.

In "Ondernemer Centraal" is de mogelijkheid om gebruik te maken van een energiescan onder de aandacht gebracht van bedrijven. Het betreft hier een SLOK klimaatproject waar in 2011 en 2012 in totaal 64 bedrijven gebruik van hebben gemaakt. Wanneer de zekere en voorwaardelijke maatregelen worden uitgevoerd dan wordt er jaarlijks ruim 2.1 miljoen kWh² bespaard. Dit is een jaarlijkse besparing van ruim 2,5%.

Op de gemeentelijke website zijn in 2012 tips en adviezen opgenomen voor bedrijven over duurzaam ondernemen en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

In september is een Markt van de Toekomst georganiseerd met en door het lokale bedrijfsleven. Het onderwerp Maatschappelijk Ondernemen en in het bijzonder ISO 26000, stond hier centraal. ISO 26000 is een internationale richtlijn voor het implementeren van MVO. Bovendien is MVO een criterium voor het behalen van de titel van Fair Trade gemeente (zie A4.1).

² 1 m³ aardgas is 9,8 kWh.

F1.2 Bedrijven krijgen een energiescan aangeboden. Eind 2011 is hiermee begonnen en begin 2012 wordt dit actiepunt afgerond.

Zie F1.1.

F2.1 Advisering om al dan niet deel te nemen in DE-on.

In september 2012 hebben de colleges van Noordoostpolder, Zeewolde en Urk besloten om niet te participeren in de DE-on Holding. Noordoostpolder ondersteunt het concept DE-on maar vindt de financiële inspanning te zwaar, het rendement van de investeringen en de invloed op de investeringen te onzeker. Wel heeft het college aangegeven graag op projectniveau een keuze te willen maken voor een investering.

F2.2 Uitvoering DE businessplan. Eén en ander is afhankelijk van de uitkomsten van F2.1.

Zie F2.1

F2.3 Doorlopen van een communicatietraject wanneer de gemeente besluit te participeren in een duurzame energie ontwikkelingsmaatschappij (DE-on). Doel is DE-on breder onder de aandacht te brengen van inwoners en bedrijven van Noordoostpolder.

Zie f2.1

G. Bedrijventerreinen

- G1 Bij herstructurering en nieuwbouw van bedrijven en (terreinen) wordt vanaf het begin van de planvorming concreet rekening gehouden met diverse duurzaamheidsthema's als energie, mobiliteit en kwaliteit van de openbare ruimte

Actiepunten

G1.1 Advisering over duurzaamheid bij herstructurering en nieuwbouw van bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden waarbij eventueel een rol is weggelegd voor DE-on.

Zie F2.1

H. Duurzame landbouw

- H1 De Land- en tuinbouwsector en de gemeente stellen gezamenlijk een plan op voor bevordering van duurzame landbouw in de Noordoostpolder. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn bijvoorbeeld: duurzame energie-opwekking (bijvoorbeeld asbestdaken zijn vervangen door daken met zonnepanelen), bevorderen biodiversiteit (agrobiodiversiteit) en verbreding van bedrijfsactiviteiten (vitaal platteland).

Actiepunten

H1.1 Zie actiepunt A 2.2. Dit actiepunt geldt ook voor het buitengebied.

I. Duurzame mobiliteit

- I1 Er vindt meer elektrisch vervoer (E-auto's en E-bikes) plaats en er zijn voorzieningen gerealiseerd om E-voertuigen op openbaar terrein op te laden.
- I2 (Technologische) ontwikkelingen zijn gevolgd op het gebied van elektrisch vervoer, en hierop is vroegtijdig geanticipeerd. Hiertoe wordt een kennisuitwisselingstraject gevolgd.
- I3 Er is een voortdurende lobby gaande bij de provincies Overijssel en Flevoland voor verbetering van het openbaar vervoer.
- I4 CO₂ uitstoot door autogebruik is verminderd door stimulering en facilitering van duurzamere alternatieven (bijvoorbeeld door gebruik van groengas)

Actiepunten

I1.1. Advisering over en realisatie van minimaal 2 oplaadpunten voor E-auto's in Emmeloord.

In 2012 zijn in samenwerking met Stichting E-laad 2 oplaadpunten in Emmeloord gerealiseerd (nabij gemeentehuis en Parkeerterrein Paardenmarkt).

Onduidelijk is nog of twee extra aangemelde oplaadpunten in 2012 of 2013 gerealiseerd kunnen worden. Door de grote aanwas van het aantal aanvragen in de afgelopen periode ziet E-laad zich genoodzaakt pas op de plaats te maken. Dat betekent dat Stichting e-laad in de rest van 2012 geen nieuwe aanvragen voor oplaadpunten meer in behandeling zal nemen.

I4.1 Uitvoering Plan van aanpak voor verminderen CO₂ uitstoot als gevolg van automobilititeit.

Het onderzoek betreft een SLOK activiteit en biedt inzicht in kansrijke maatregelen om CO₂ uitstoot door automobilititeit terug te dringen.

Uit het onderzoek blijkt dat de grootste kansen liggen bij het verminderen van het aantal korte autoritten door het stimuleren van het fietsgebruik. Effectieve maatregelen worden gezocht in het stimuleren van mobiliteitsmanagement en verbeteringen van het fietsnetwerk. Uit het GVVP volgt een apart Fietsbeleidsplan waarin deze maatregelen worden uitgewerkt.

I4.2 Bedrijven worden gestimuleerd een mobiliteitsscan te laten uitvoeren.

Het landelijk subsidieprogramma "Mobiliteitsvouchers" kent een financiële tegemoetkoming voor bedrijven waarmee deze advies op maat inkopen bij een mobiliteitsadviseur.

De gemeente informeert via haar website het bedrijfsleven over deze rijkssubsidie.

J. Gemeentelijke bedrijfsvoering

- J1 Het huidige gemeentelijke energiegebruik is inzichtelijk gemaakt en uiterlijk in 2012 zijn besparingsdoelstellingen opgenomen om te komen tot energieneutraliteit in 2020.
- J2 Alle medewerkers van de gemeente zien de noodzaak in van het centraal stellen van duurzaamheid in hun werk en handelen daar naar.
- J3 75% van de gemeentelijke medewerkers maakt gebruik van carpoolen, komt met de fiets of OV naar het werk of doet aan telewerken.
- J4 De gemeente geeft prioriteit aan de haar ten dienste staande (wettelijke) mogelijkheden haar inwoners en bedrijven te stimuleren duurzaam en energiezuinig te handelen.
- J5 Uiterlijk in 2015 wegen in elk inkoop- en aanbestedingstraject duurzaamheidsaspecten mee, en koopt de gemeente voor 100% duurzaam in.
- J6 Vanaf 2012 wordt bij bepaling van de haalbaarheid van gemeentelijke projecten binnen de gemeente Noordoostpolder in de eerste plaats gekeken naar de exploitatielasten gedurende de levensduur van een project of investering (Life Cycle Costing) en niet alleen naar de investeringskosten.

Actiepunten

J1.1 **Uitvoeren van een energiescan die enerzijds het huidige energiegebruik van het gemeentehuis in beeld brengt en anderzijds scenario's schetst om tot een energiezuinig gemeentehuis te komen als bijdrage aan een energieneutrale organisatie in 2020.**

Er is een onderzoek uitgevoerd naar de kansen voor verduurzaming van het gemeentehuis in relatie tot het invoeren van 'Het nieuwe werken'. In dit onderzoek is een aantal scenario's uitgewerkt.

Mede gelet op het beschikbare budget is gekozen voor pakket 1A. Hiermee krijgt het gemeentehuis naar verwachting een energielabel A (was C³) en een binnenklimaat klasse B (= goed). Het huidige binnenklimaat voldoet niet aan het bouwbesluitniveau en wordt aangeduid met klasse D (= restcategorie, ongewenste situatie).

J2.1 **Het D team⁴ adviseert en communiceert over de duurzaamheidsambities van de gemeente. Ook monitort het de voortgang van de duurzaamheidsambities voor de gemeentelijke organisatie. Bestuurlijke terugkoppeling over de voortgang vindt plaats via het milieuprogramma 2013.**

³ Er zijn al eerder verbeteringen doorgevoerd zoals het plaatsen van zonnepanelen en een efficiënte verlichtingsinstallatie, waarmee het energielabel waarschijnlijk al is verbeterd naar B.

⁴ Een ambtelijke werkgroep, het D team, werkt de duurzaamheidsambities voor de gemeentelijke organisatie uit en concretiseert deze.

Dit actiepoint moet nog worden opgepakt, De planning hiervoor is eind 2012, begin 2013.

J5.1 De scan duurzaam inkopen invullen. Voor iedere inkoop waarvoor Agentschap NL duurzaamheidscriteria heeft ontwikkeld geldt dat we die toepassen.

Er is in 2012 vanuit Agentschap NL geen duurzaamheidsscan uitgezet en dus ook niet door de gemeente ingevuld. 2012 laat zien dat door de diverse budgethouders/beheerders steeds vaker duurzaamheid en social return of investment meegenomen wordt in inkoop- of aanbestedingstrajecten.

J5.2 Verduurzamen aardgasgebruik gemeentehuis door middel van CO₂ compensatiecertificaten

Het gaat hier om niet verhandelbare groencertificaten. Bedrijven, scholen, gemeenten of particulieren met een lage CO₂ uitstoot, die CO₂-compenserende projecten wensen te ondersteunen kunnen opteren voor V.E.R. Deze groencertificaten garandeert de koper, op basis van een extern controlemechanisme, de exactheid van CO₂-offset, het gekoppelde ontwikkelingsplan voor de lokale bevolking en de positieve effecten op het milieu. Gekozen wordt daarnaast voor de Gold Standard. Dit is de strengste standaard voor CO₂-reductieprojecten. De Gold Standard wil naast de voordelen voor het klimaat (die CO₂ credits opleveren) ook de bijdrage aan duurzame ontwikkeling verbeteren. Er wordt hierbij daarom nóg meer aandacht besteed aan sociaaleconomische voordelen van projecten. Met andere woorden, de CO₂-credits zijn betrouwbaar en de lokale bevolking profiteert ervan mee. Gold Standard wordt ondersteund door onder andere het Wereld Natuur Fonds. Voor de komende 2 jaar wordt het door de gemeente afgenomen gas, (300.000 m³/jaar) verduurzaamd. De kosten hiervoor komen neer op ongeveer EUR 8.100 per jaar, uitgaande van 2,7 eurocent/m³. Budget hiervoor komt deels uit dit duurzaamheidsprogramma en deels uit het budget voor millenniumprojecten.

J5.3 Duurzame catering

Afgelopen maanden heeft de gemeente samen met sodexo meegewerkt aan een project "Milieuwinst op het menu" van het centrum biologische landbouw in Flevoland. In dit kader is een voedselvoetafdruk gemaakt van onze catering. Wat gebruikt de gemeente en hoe is de belasting voor het milieu hiervan. Hiervoor zijn alle producten van sodexo tegen het licht gehouden en is er gekeken wat de belasting voor het milieu is. Het gaat dan bijvoorbeeld om vervoer, waar komt het product vandaan, wat is de milieubelasting om het eindproduct te krijgen zoals het is, hoeveel afval produceren we in de catering etc. Sodexo kwam goed uit deze meting. Zo is fruit en een groot deel van de groente van Sodexo al biologisch en wordt er gewerkt met decentrale leveranciers voor versproducten. Winst valt voor hen wellicht nog te behalen op meer streekgebonden producten en mee seizoensgerelateerde producten. Hierop gaat de gemeente dan ook de komende tijd op inzetten. In 2013 zullen de resultaten hiervan bekend zijn.

Relevante andere actiepunten

Het SLOK Project Bewustwording energiebesparing en duurzame energie eigen medewerkers

K. Recreatie

- K1 Bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche en vergader- en congreslocaties in zijn in het bezit zijn van een duurzaamheidskeurmerk zoals Green Key en Blauwe vlag. Het streven is dat jaarlijks het aantal bedrijven dat een dergelijk keurmerk heeft met 5 % toeneemt.
- K2 Duurzaamheid maakt onderdeel uit van de projectmatige uitwerking van de beleidsuitgangspunten in de Recreatievisie Noordoostpolder 2012-2016. Bij de relevante projecten uit het actieplan komt daartoe duurzaamheid aan de orde.

K1.1 Bij de uitvoering van de relevante actiepunten voor 2012 uit de recreatievisie wordt de promotie van Green key en Blauwe vlag onder de aandacht gebracht.

Er is niet specifiek alleen aandacht aan Green key en Blauwe Vlag besteed. Wel is het een onderwerp dat bij een platform vergadering in november met de sector aan bod kan komen. Ook komt het dit terug in het project dat NORT Flevoland in november 2011 heeft opgestart "Verdiene aan duurzaam ondernemen".

Dit is een duurzaamheidsproject voor verblijfsrecreatieve bedrijven en jachthavens in Flevoland. Het programma richt zich op de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsdoorlichtingen, verbetertrajecten, themabijeenkomsten, kennisuitwisseling en duurzaamheidspilots. Naast milieuaspecten is het project ook sterk gericht op de economische en sociale aspecten van duurzaamheid. Met het pilotproject wordt de bedrijfsvoering van de toeristisch-recreatieve ondernemers verbeterd en het duurzame imago van Flevoland als toeristische bestemming versterkt.

Drie toeristisch-recreatieve bedrijven uit Noordoostpolder hebben deelgenomen aan het duurzaamheidsproject "Verdiene aan duurzaam ondernemen". Een van deze bedrijven streeft naar het keurmerk Green key.

Het project zit nu in de slotfase. Alle rapportages worden binnenkort afgerond en verbetertrajecten worden samen met NORT Flevoland in kaart gebracht. Ook een verdere uitrol in de sector wordt voorbereid. Meerdere toeristisch-recreatieve bedrijven in Flevoland worden aangezet om hun duurzame bedrijfsvoering te verbeteren.

Werken aan duurzame restaurants

In navolging op het duurzaamheidsproject voor de verblijfsrecreatie- en watersportbedrijven in Flevoland start NORT

Flevoland een duurzaamheidsprogramma voor de horecasector. Restaurateurs, producenten en vertegenwoordigers van Koninklijk Horeca Nederland hebben tijdens een bijeenkomst in maart, ervaringen hierover met elkaar uitgewisseld. NORT Flevoland neemt het initiatief om met de uitkomsten van de bijeenkomst een aanzet te geven voor een duurzaamheidsstraject voor de horecasector. Dit zal binnenkort gestart worden.

K2.2 In provinciaal verband meewerken aan het opstellen van een toeristisch recreatieve agenda. Op deze agenda, gericht op de verdere ontwikkeling van toerisme en recreatie in Flevoland, is duurzaamheid één van de verder uit te werken onderwerpen.

Provincie Flevoland en de zes gemeenten in Flevoland hebben de wens uitgesproken om door middel van een gezamenlijke agenda nauwer te gaan samenwerken op het gebied van Toerisme & Recreatie. Dit om krachten te bundelen en nieuwe kansen te creëren. De agenda kent zes bouwstenen waaronder Duurzaamheid/innovatie.

Er zijn inmiddels werkgroepen geformeerd, met vertegenwoordigers van de gemeenten, provincie, brancheorganisaties, Toerisme Flevoland en NORT Flevoland, om de bouwstenen uit te werken in concrete activiteiten.

3.4

MONITORING

Om voortgang en resultaten van het duurzaamheidsbeleid te meten is monitoring noodzakelijk.

In provinciaal verband wordt in samenwerking met AgentschapNL gekeken naar een geschikte methodiek –waaronder de te gebruiken rekenmethoden en protocollen- voor een CO₂ monitor voor gemeenten. De uitgangssituatie van de CO₂ emissie is met de energievisie gemeente Noordoostpolder in beeld gebracht.

Actiepunt

M1.1 Methodiek voor monitoring van de voortgang en resultaten duurzaamheidsbeleid onderzoeken en implementeren.

Voor dit actiepunt heeft de gemeente zicht aangemeld bij ECO XXI . Dit is een stimuleringsprogramma om duurzaamheid op lokaal niveau in kaart te brengen en verbeteringen te stimuleren. Er wordt gewerkt met een set van indicatoren en criteria op vier hoofdgebieden: milieu, economie, samenleving en organisaties. De volgende sub-thema's zijn daarbij aan de orde: milieu educatie, vrijwilligerswerk, natuurbescherming, lucht- en waterkwaliteit, energieverbruik, afvalbeleid, mobiliteit, geluidhinder, landbouw, toerisme en ruimtelijke ordening. Er wordt uiteindelijk een puntensysteem gevolgd om aan te geven op welk niveau de gemeenten zich bevinden.

Er kan na 2 jaar een nieuwe meting worden gedaan om in beeld te brengen in hoeverre de gemeente zich heeft verbeterd ten opzicht van het niveau in 2012.

4 ACTIVITEITEN

In dit overzicht is de stand van zaken weergegeven van de uitvoering van de actiepunten uit het duurzaamheidsprogramma 2012 en nieuwe activiteiten voor 2013.

Toelichting op het overzicht

- De kolom MP bevat een verwijzing naar het milieuprogramma waarin de activiteit oorspronkelijk was opgenomen. Ook staat in deze kolom eventueel aangegeven of het een SLOK project is.
- De kolom Voortgang geeft aan de hand van kleuren aan wat de status van een activiteit is:

Gereed	In uitvoering	Nog niet gestart

5

MIDDELEN

5.1 INLEIDING

Voor de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma 2013 zijn zowel financiële als capacitaire middelen vrijgemaakt. In dit hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan.

5.2 FINANCIËN

Voor de uitvoering van de activiteiten uit het duurzaamheidsprogramma 2013 is € 63.900 beschikbaar.

Daarnaast is nog € 103.900 beschikbaar voor nog in uitvoering zijnde of nog niet uitgevoerde activiteiten uit eerdere milieuprogramma's en het duurzaamheidsprogramma 2012.

Tabel 3 laat zien hoe dit budget over de verschillende activiteiten is verdeeld.

5.3 CAPACITEIT

De uren benodigd voor uitvoering van de wettelijke taken zijn opgenomen in de betreffende clusterplannen. De uren voor de acties uit dit duurzaamheidsprogramma bedragen bijna 3100 uur. De inzet is verspreid over een groot aantal clusters zoals vergunningen, handhaving, ingenieursbureau, service en ruimtelijke ontwikkeling. Voornoemde uren en budget en de uren die noodzakelijk zijn voor uitvoering van de reguliere milieutaken worden ambtelijk doorvertaald in de verschillende clusterplannen.

Handhaving van milieuregelgeving wordt uitgevoerd door de Milieusamenwerking Flevoland (zie paragraaf 2.7) en in 2013 door de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek. De kosten hiervan komen overigens niet ten laste van dit milieuprogramma.

Tabel 3: Budget activiteiten duurzaamheidsprogramma 2013

Activiteit	Restant '09 - '11	Restant 2012	Budget 2013
Uitvoeren energiescans MKB	4.800		
Actualiseren bodemkwaliteitskaart			5.000
Implementatie van GPR gebouw in organisatie en beleid		5.000	
Implementatie van instrument voor communicatie over en aansturing op duurzaamheid van stedenbouwkundige plannen		2.000	
Bijhouden/monitoring geluidrichtwaarden gebieden		2.500	
In samenwerking met terreinbeheerders organiseert de gemeente de Boomfeestdag.		1.000	
Uitvoeren plan van aanpak voor verminderen CO2 uitstoot door autogebruik, bijvoorbeeld door OV, stimuleren fietsgebruik, carpools, alternatieve brandstoffen, mobiliteitsadvies aan bedrijven)		18.000	
Natuur- en milieu educatie (o.a. uitleen leskisten)	7.700		12.000
NME/communicatie over duurzame ontwikkeling projecten	3.000		1.000
Kennisdelen NME			500
Ondersteuning vervolg energiescan bedrijven			5.000
Instellen digitaal energieloket		14.000	
Opstart website over duurzaamheid		4.300	1.000
Opstellen duurzaamheidskrant			2.000
Aanschaf zonatlas			18.000
Duurzaamheidsmarkt			12.000
Bewustwording energiebesparing eigen medewerkers	500		
Aanbod het nieuwe rijden	6.400		
Instellen ambtelijk duurzaamheidsteam	4.000		
Klimaatactiviteiten, budget uit restant budget 'Onderzoek alternatieve methoden onkruidbestrijding'.	16.400		
Monitoring bodemsanering	1.400		
Uitvoering communicatieplan handhaving	5.400		
Voorlichting energiebesparing/ verduurzaming gemeentelijke organisatie uit restantbudget 'Energiescan gemeentelijke organisatie'.		5.000	
Groencertificaat gasgebruik gemeentehuis			6000
Monitoringssysteem		2.500	
Totaal	49.600	54.300	62.500
Dekking			
Duurzaamheidsprogramma 2013			*63.900
Restant Duurzaamheidsprogramma 2012		54.300	
Restant Milieuprogramma's 2009, 2010, 2011	49.600		

* Het oorspronkelijke budget van 70.000,- is vanwege de bezuinigingen teruggebracht naar 63.900,-